RAAD VAN TOEZICHT VERZEKERINGEN

U I T S P R A A K Nr. 2005/027 Le

i n d e k l a c h t nr. 2004.3678 (090.04)

ingediend door:

hierna te noemen 'klager',

tegen:

hierna te noemen 'verzekeraar'.

De Raad van Toezicht Verzekeringen heeft kennis genomen van de schriftelijke klacht, alsmede van het daartegen door verzekeraar gevoerde schriftelijke verweer.

Uit de stukken is, voor zover voor de beoordeling van de klacht van belang, het navolgende gebleken.

Inleiding

Op 13 juli 1982 is tussen de rechtsvoorganger van verzekeraar en de toenmalige werkgever van klager een levensverzekeringsovereenkomst gesloten. Klager was verzekerde bij genoemde overeenkomst. Op 14 december 1989 zijn de rechten en verplichtingen uit deze overeenkomst overgegaan op klager, die daarbij verzekeringnemer werd. De rechtsvoorganger van verzekeraar heeft per 26 november 1996 zijn statutaire naam gewijzigd. Op 29 december 2000 is de rechtsvoorganger door fusie opgegaan in verzekeraar. De portefeuille van de rechtsvoorganger wordt binnen verzekeraar separaat geadministreerd.

De aan klager uitgebrachte offerte van 30 juni 1982 hield, voor zover hier van belang, in:

'Winstprognose

Over de grootte van de toekomstige winstuitkeringen kan uiteraard geen toezegging worden gedaan. De winst is afhankelijk van de bedrijfsresultaten van [de moedermaatschappij van de rechtsvoorganger], waarbij tenminste 90% van deze resultaten bestemd worden voor verdeling onder de polishouders. Zie voor omschrijving van het (…) winstdelingssysteem bijlage 1'.

Bijlage 1 vermeldt over het winstdelingssysteem:

'- Het (…) winstdelingssysteem is gebaseerd op de bedrijfsresultaten van (de moedermaatschappij van de rechtsvoorganger).

- Tenminste 90% van het bedrijfsresultaat is bestemd voor houders van polissen met recht op aandeel in de winst.

- Hieruit wordt jaarlijks voor diverse landen van de vestiging het winstaandeel vastgesteld'.

Artikel 22 van de op de verzekering van toepassing zijnde polisvoorwaarden luidt, voorzover hier van belang:

'1. Iedere verzekering die gesloten is met recht op winstaandeel komt in aanmerking voor een gedeelte van de winst, zoals die volgens periodiek vastgestelde maatstaven wordt bepaald'.

2005/027 Le

De klacht

Op 7 juli 2001 heeft klager verzekeraar gevraagd uit te leggen hoe de winstdeling was berekend en, indien de winstdeling nog steeds op de bedrijfsresultaten was gebaseerd, welke bedrijfsresultaten daarvoor in aanmerking waren genomen. Verzekeraar heeft klager hierop geantwoord dat de Verzekeringskamer eiste dat de premies van verzekeringen met een gegarandeerde uitkering belegd werden in risicomijdende beleggingen waardoor het winstaandeel niet meelifte op het gunstige beleggingsklimaat, maar juist daalde door de lage marktrente. Klager heeft verzekeraar vervolgens medegedeeld dat volgens de polis en de bijbehorende toelichting in de offerte het winstaandeel gebaseerd zou worden op het bedrijfsresultaat en niet op het beleggingsresultaat. Verzekeraar deelde klager hierop mede dat de bepaling dat 90% van het bedrijfsresultaat aan polishouders zou worden uitgekeerd bij een statutenwijziging was komen te vervallen. Dit zou zijn gebeurd ter bescherming van de polishouders, aangezien de bedrijfsresultaten van de rechtsvoorganger van verzekeraar door de snelle groei onder druk waren komen te staan, waardoor de winstdeling in gevaar zou komen. Het bedrijfsresultaat over het jaar 2000 zou volgens verzekeraar fl. 406.000,- bedragen.
Op 5 september 2001 heeft klager evenwel in de Volkskrant gelezen dat het bedrijfsresultaat van het Pensioen- en Levenbedrijf van verzekeraar over 2000 fl. 67,2 miljoen bedroeg. Aangezien verzekeraar de positie van de rechtsvoorganger heeft overgenomen meent klager recht te hebben op een proportioneel deel van de door verzekeraar behaalde bedrijfsresultaten.

Klager heeft - kort samengevat - de navolgende klachten.

1. Verzekeraar en/of zijn rechtsvoorganger hebben zonder klager daarover te informeren eenzijdig de polisvoorwaarden van klagers verzekering in zijn nadeel gewijzigd.
2. Verzekeraar heeft klager onjuist en misleidend geïnformeerd over de wijze van winstdeling teneinde hem af te houden van aanspraken op een hem toekomende aanvullende winstdeling over de afgelopen jaren.

Het standpunt van verzekeraar

Eenzijdig wijzigen van de polisvoorwaarden in het nadeel van verzekeringnemer

De polisvoorwaarden regelen in artikel 22 lid 1 dat iedere verzekering die gesloten is met recht op winstaandeel in aanmerking komt voor een gedeelte van de winst, zoals die volgens periodiek vastgestelde maatstaven wordt bepaald. Welk gedeelte van de winst in aanmerking komt voor de winstdeling was geregeld in de statuten van de rechtsvoorganger van verzekeraar, niet in de polisvoorwaarden. Tot de statutenwijziging van 1989 bepaalde artikel 17 lid 2 van die statuten dat ieder jaar zou worden vastgesteld welk deel van de voor uitkering vatbare winst volgens periodiek vastgestelde maatstaven kon worden toegerekend aan verzekeringen. Van dat deel van de winst zou tenminste negentig procent bestemd worden om te worden verdeeld onder de polishouders die daarop aanspraak konden maken. Verdeling zou volgens deze statuten in beginsel plaatsvinden in de vorm van verhoging van de betrokken verzekerde bedragen. De in dit artikel bedoelde beslissing is de exclusieve bevoegdheid van de vergadering van aandeelhouders.

2005/027 Le

Op 8 juni 1989 heeft een statutenwijziging plaatsgevonden. Deze statutenwijziging hield verband met een snelle groei van de rechtsvoorganger van verzekeraar, waardoor de winst onder druk kwam te staan en de winstdeling in gevaar dreigde te komen. Artikel 17 is toen komen te vervallen en daarvoor in de plaats is een nieuw artikel 17 gekomen, waarin werd vermeld dat ten behoeve van de houders van winstdelende polissen jaarlijks ten laste van het resultaat een voorziening zou worden gevormd. Deze voorziening zou, volgens dit artikel, worden bestemd ter verdeling onder de polishouders die volgens de polisvoorwaarden aanspraak konden maken op een winstaandeel. De vergadering van aandeelhouders verkreeg de exclusieve bevoegdheid de omvang van de bedoelde voorziening te bepalen.

De rechtsvoorganger van verzekeraar was op grond van artikel 27 van de destijds geldende statuten bevoegd tot wijziging van de statuten. Bovendien zijn de formele vereisten in acht genomen. De wijziging is tot stand gekomen op grond van een rechtsgeldig besluit van de buitengewone vergadering van aandeelhouders waarvoor een verklaring van geen bezwaar was verleend bij beschikking van de Staatssecretaris van Justitie van 7 juni 1989.

De statutenwijziging heeft niet geleid tot een wijziging van de contractuele relatie met klager omdat de wijze van vaststelling van het winstaandeel niet in de voorwaarden was beschreven en omdat de mate waarin klager recht verkreeg op een winstaandeel net als voorheen afhankelijk bleef van de beslissing van de vergadering van aandeelhouders.

Overigens was ten tijde van de statutenwijziging de voormalig werkgever van klager nog de verzekeringnemer.

Aangezien de statutenwijziging al bijna 15 jaar geleden heeft plaatsgevonden en verzekeraar destijds het verzekeringsbedrijf nog niet had overgenomen, is voor verzekeraar niet meer na te gaan of de polishouders in 1989 door zijn rechtsvoorganger zijn geïnformeerd over de statutenwijziging. Verzekeraar heeft klager verwezen naar zijn toenmalige werkgever die daar mogelijk nog informatie over heeft, maar aan deze suggestie heeft klager geen gehoor willen geven. Overigens was de rechtsvoorganger van verzekeraar niet gehouden de polishouders te informeren omdat door de statutenwijziging materieel niets is veranderd aan het recht op winstdeling.

De loskoppeling van de winstdeling van de bedrijfsresultaten van de moedermaatschappij van de rechtsvoorganger, speelde reeds (zeer) geruime tijd vóór de overname van de rechtsvoorganger door verzekeraar. Reeds daarom kan er geen sprake van zijn dat verzekeraar voor wat betreft de contractuele winstdelingsregeling, de plaats zou hebben ingenomen van zijn rechtsvoorganger.

Tot slot kan klager geen aanspraak maken op een deel van de bedrijfsresultaten van verzekeraar als geheel, omdat voor de polishouders van de rechtsvoorganger van verzekeraar een eigen winstdelingsregeling geldt om ervoor te zorgen dat de fusie tussen verzekeraar en zijn rechtsvoorganger als zodanig geen invloed heeft op hun winstdelingsrechten. Dit is ook afgestemd met de Pensioen- en Verzekeringskamer. Alle polissen van de rechtsvoorganger, waaronder die van klager, worden daarom separaat geadministreerd zodat de winstdeling onder de polishouders voortgezet kan worden als ware de rechtsvoorganger nog een zelfstandige maatschappij. Klager is hierover in 2000 geïnformeerd.

2005/027 Le

Onjuiste en misleidende informatie over de wijze van winstbijschrijving

Klager is adequaat geïnformeerd over de wijze van winstdeling. Iedere polishouder bij de rechtsvoorganger van verzekeraar is per brief geïnformeerd over de naamswijziging en het feit dat de naamswijziging geen gevolg had voor de inhoud van de gesloten verzekeringsovereenkomsten.

Van de voorgenomen fusie van de rechtsvoorganger met verzekeraar is in de Staatscourant van 1 december 2000 en drie landelijke dagbladen melding gemaakt. Aan alle polishouders van de ex-portefeuille van de rechtsvoorganger van verzekeraar is een toelichting op de totstandkoming van de winstdeling 2000 gezonden. Hierin staat ondermeer vermeld dat de juridische fusie als zodanig geen invloed heeft op de winstdelingsrechten. Daarnaast zijn alle polishouders bij brief in januari 2001 nogmaals geïnformeerd over de fusie waarbij wederom is aangegeven dat de fusie (en naamswijziging) geen gevolg zou hebben voor de inhoud van de verzekeringsovereenkomst

Uit de bijlage die verzekeraar bij brief van 28 augustus 2001 aan klager heeft verstrekt volgt dat de portefeuille van de rechtsvoorganger nog steeds separaat wordt geadministreerd. Ook blijkt hieruit dat voor het boekjaar 2000 dient te worden uitgegaan van een bescheiden resultaat van fl. 406.000,-, hoe dit bedrijfsresultaat is samengesteld en berekend en dat volgens de definities van de verslagstaten fl. 27,8 miljoen beschikbaar is gesteld voor winstdeling onder de polishouders van de rechtsvoorganger van verzekeraar. De vermelding van deze bedragen is niet misleidend.

De winstdelingsregels en daarmee de winstdelingsrechten uit de verzekeringsovereenkomst van klager zijn tengevolge van de fusie niet gewijzigd. Voor de berekening van de winstbijschrijving dient uitgegaan te worden van de ex-portefeuille van de rechtsvoorganger die daartoe binnen verzekeraar separaat is geadministreerd. Het resultaat dat de Volkskrant weergeeft betreft het resultaat van het Pensioen- en Levensverzekeringenbedrijf van verzekeraar. Hierop kan klager geen aanspraak maken. Gelet op het citaat van de website van verzekeraar, opgenomen in de brief van klager van 15 september 2001, is klager kennelijk onduidelijk geweest dat voor de berekening van de winstbijschrijving ook na de fusie uitgegaan is van de gegevens van de ex-portefeuille van de rechtsvoorganger die daartoe binnen verzekeraar separaat is geadministreerd. Verzekeraar betreurt dit misverstand. Hij meent evenwel dat klager op adequate wijze is geïnformeerd.

Ook in de correspondentie met de Ombudsman Verzekeringen heeft verzekeraar geen onjuiste en misleidende informatie verstrekt.

<u>Het commentaar van klager</u>

Klager heeft, kennis genomen hebbend van het verweer van verzekeraar, zijn klacht gehandhaafd en nog nader toegelicht.

Afgezien van de offerte en de polis waarin bepalingen over de wijze van winstverdeling zijn opgenomen, is klager geen nadere informatie hieromtrent verstrekt. Hem is in ieder geval nooit kenbaar gemaakt dat in de statuten van de rechtsvoorganger van verzekeraar geregeld zou zijn, welk gedeelte van de winst voor winstdeling in aanmerking komt. Van een consument mag niet verwacht worden dat hij bij het sluiten van een verzekering de statuten van een verzekeringsmaatschappij raadpleegt. Nu verzekeraar heeft aangegeven niet

meer te kunnen nagaan of de polishouders destijds over de statutenwijziging zijn geïnformeerd, moet worden aangenomen dat zulks niet is geschied.
Op geen enkele wijze heeft verzekeraar zijn stelling dat de groei van de rechtsvoorganger van verzekeraar van een dergelijke omvang is geweest dat de winstdeling daardoor in gevaar kwam, onderbouwd. Vermoedelijk heeft deze stelling betrekking op de Nederlandse vestiging van de rechtsvoorganger van verzekeraar, terwijl klager recht had op een aandeel in de winst van de Engelse moedermaatschappij van deze rechtsvoorganger. De enige reden om de polissen van de rechtsvoorganger separaat te administreren is volgens klager om de houders van deze polissen in hun winstrechten te beknotten. De polishouders van de rechtsvoorganger van verzekeraar moesten het voor hun winstdeling niet hebben van de winst van de Nederlandse vestiging, maar van die van de Engelse moedermaatschappij. De winstdeling voor deze polishouders zou nu bekostigd moeten worden uit de resultaten van verzekeraar als geheel.
De brief van verzekeraar over de voorgenomen fusie heeft klager niet ontvangen.

Het oordeel van de Raad

1. Het eerste onderdeel van de klacht houdt in dat verzekeraar en/of zijn rechtsvoorganger, zonder klager daarover te informeren, eenzijdig de op de verzekering van toepassing zijnde polisvoorwaarden heeft gewijzigd in het nadeel van klager.
2. Op grond van het onder Inleiding geciteerde artikel 22 van de op de verzekering van toepassing zijnde voorwaarden wordt de winstdeling bepaald volgens periodiek vastgestelde maatstaven.
3. Ten tijde van het aangaan van de verzekering bepaalden de statuten van de rechtsvoorganger van verzekeraar dat ieder jaar door de algemene vergadering van aandeelhouders vastgesteld werd welk deel van de voor uitkering vatbare winst kon worden toegerekend aan verzekeringen en dat van dat deel van de winst ten minste 90% bestemd zou worden om te worden verdeeld onder de polishouders die daarop aanspraak konden maken. De onder Inleiding geciteerde bepalingen over de winstdeling die vermeld stonden in de destijds aan klager uitgebrachte offerte zien kennelijk op voornoemde statutaire bepaling.
4. Uit de aan de Raad overgelegde stukken blijkt dat bij de statutenwijziging van 8 juni 1989 de 90%-clausule is komen te vervallen. Vanaf dat moment diende jaarlijks ten behoeve van de houders van winstdelende polissen ten laste van het resultaat van de rechtsvoorganger van verzekeraar een voorziening te worden gevormd welke bestemd werd voor verdeling onder de houders van polissen die volgens de polisvoorwaarden aanspraak konden maken op een winstaandeel.
5. Van een wijziging van de polisvoorwaarden is derhalve geen sprake. Slechts de statuten zijn gewijzigd en de rechtsvoorganger van verzekeraar was daartoe bevoegd, ook in de rechtsverhouding met klager. Klager miskent dat artikel 22 van de op de verzekering van toepassing zijnde voorwaarden immers impliceert dat de winstdelingsregels periodiek aangepast kunnen worden. Dat de wijziging in het nadeel van klager is uitgevallen is bovendien niet aannemelijk, gelet op hetgeen door verzekeraar omtrent de destijds te verwachten winstontwikkeling is aangevoerd. De klacht is in zoverre derhalve ongegrond.
6. In het tweede onderdeel van de klacht wordt verzekeraar verweten onjuiste en misleidende informatie te hebben verschaft over de wijze van winstdeling.

2005/027 Le

7. Klager heeft zich, zo blijkt uit de aan de Raad overgelegde stukken, meerdere malen tot verzekeraar gewend met vragen over de winstdeling. Verzekeraar heeft deze vragen schriftelijk beantwoord. Verzekeraar heeft zich op het standpunt gesteld dat hij klager geen onjuiste en misleidende informatie heeft verstrekt, maar dat klager miskent dat hij geen aanspraak kan maken op een deel van de bedrijfsresultaten van verzekeraar als geheel, omdat voor de berekening van de winstdeling uitgegaan dient te worden van de ex-portefeuille van de rechtsvoorganger van verzekeraar die daartoe binnen verzekeraar separaat is geadministreerd. Voor dit standpunt bieden de aan de Raad overgelegde stukken steun.
8. Het voorgaande voert tot de slotsom dat verzekeraar de goede naam van het verzekeringsbedrijf niet heeft geschaad, zodat de klacht ongegrond moeten worden verklaard.

De beslissing
De Raad verklaart de klacht ongegrond.

Aldus is beslist op 7 maart 2005 door mr. E.M. Wesseling-van Gent, voorzitter, mr. J.G.C. Kamphuisen, mr. E.J. Numann en mr. F.R. Salomons, leden van de Raad, in tegenwoordigheid van mr. J.J. Guijt, secretaris.

De voorzitter:

(mr. E.M. Wesseling-van Gent)

De secretaris:

(mr. J.J. Guijt)